

Agendapunt 4 Herziening Integriteitssysteem

Voorstel van Landelijk Bestuur aan partijcongres 20 november 2021

HERZIENING INTEGRITEITSSYSTEEM

Het partijcongres van 20 november 2021 besluit om in het kader van de herziening van het integriteitssysteem van de ChristenUnie:

- **alle voorgestelde wijzigingen in de gedragscode, zoals aangegeven in de hiernavolgende bijlage A vast te stellen,**
- **de nieuwe vertrouwensregeling en geschillenregeling zoals aangegeven in de bijlagen B en C vast te stellen en de oude vertrouwensregeling en geschillenregeling in te trekken en**
- **de in artikel 1.7 van de nieuwe geschillenregeling opgenomen regel over verenigbaarheid van functies in de betreffende Regeling Verenigbaarheid Functies aan te passen.**

Inleiding en samenvatting

Integer zijn is voor vertegenwoordigers van de ChristenUnie een eerste vereiste.

Maar wat is integer precies? Oorspronkelijk betekent het Latijnse woord zoiets als geheel, gaaf, uit één stuk. We gebruiken het nu als persoonlijke eigenschap van iemand die eerlijk, oprecht, betrouwbaar en niet omkoopbaar is. Dit mogen we verwachten van iedereen die politiek actief is. En al helemaal van degenen die Jezus, die volmaakt integer is, navolgen.

Helaas is geen enkele vertegenwoordiger van de ChristenUnie volmaakt. Om elkaar te helpen bij het bepalen wat integer gedrag is, is een gedragscode opgesteld. En om correct te gaan met (vermeende) overschrijdingen van die gedragscode is er een vertrouwensregeling en een geschillenregeling vastgesteld en zijn er twee vertrouwenspersonen en een geschillencommissie aangesteld. Het geheel van regelingen, code, vertrouwenspersonen en commissie noemen we het integriteitssysteem. Het huidige integriteitssysteem is in het eerste decennium van de ChristenUnie, tussen 2004 en 2009, vastgesteld. Na tien jaar ervaringen met het huidige systeem, had het Landelijk Bestuur meerdere aanleidingen om het geheel grondig te herzien. Dat heeft geleid tot de hiernavolgende voorstellen.

Gesprek over integriteit

Maar voordat we verschillende wijzigingen voorstellen willen we een belangrijke aanbeveling doen. Het is een breed gedragen ervaring dat het hebben van een doordachte gedragscode en van goede regelingen onvoldoende is. Het is van groot belang om de gedragscode regelmatig te herlezen en te bespreken. We bevelen aan dat besturen en fracties minstens eenmaal per jaar integriteit expliciet aan de orde stellen in hun vergaderingen. Aan de hand van echte voorvallen of fictieve casussen kan het onderling gesprek gevoerd worden. Er is niet altijd een harde grens tussen toelaatbaar en ongewenst gedrag en het is van groot belang om dit in een open gesprek bespreekbaar te maken. Het partijbureau publiceert binnenkort een handreiking om het gesprek in fracties en besturen te faciliteren.

Samenvatting

We geven hier een samenvatting van het gehele integriteitssysteem, dat zal gelden na aanneming van de voorstellen, in de vorm een uitbreiding van de huidige website-tekst op de contactpagina van de ChristenUnie, gericht op degene die met een klacht zit:

“Wat kunt u doen als u een klacht heeft over de ChristenUnie of over één van haar vertegenwoordigers? Dat hangt af van de aard van de klacht.

*1. Heeft u onvrede over **politieke standpunten en politiek handelen**. Hiervoor kunt u zich richten tot de desbetreffende fractie (gemeente, waterschap, provincie, landelijk of Europees).*

*2. Gaat het om **integriteits- en vertrouwenskwesaties**. Werkt u bij de ChristenUnie of een van de daaraan gelieerde organisatie, of bent u op een andere manier actief binnen de partij? Dan kunt u zich wenden tot de vertrouwenspersonen om situaties te bespreken waarin u een misstand of integriteitskwesatie vermoedt. Ook zijn zij een vertrouwelijke plek om te praten over ongewenste omgangsvormen. En als u tijdens bijeenkomsten van de ChristenUnie (of een daaraan gelieerde organisatie) iets meemaakt waarover u in gesprek wilt met een onafhankelijk persoon, kunt u bij hen terecht. De gedragscode van de ChristenUnie is het belangrijkste document als standaard voor het handelen van ChristenUnie-medewerkers. De vertrouwensregeling is het protocol voor het handelen van de vertrouwenspersonen.*

*3. Heeft u een klacht over het **handelen** van een ChristenUnie-medewerker of bestuurslid, niet zijnde een integriteits- of vertrouwenskwesatie? Bijvoorbeeld over betalingen, privacy, of wachttijden dan kunt u zich richten tot het klachtenloket. Klik hier voor de contactgegevens*

*4. Klachten over **kandidaatstelling voor verkiezingen**, niet zijnde een integriteits- of vertrouwenskwesatie. Heeft u een klacht over de kandidaatstellingsprocedure in aanloop van verkiezingen op wat voor niveau dan ook, dan kunt u in de eerste plaats terecht het bestuur dat over die verkiezingen gaat. Ook kunt u een amendement indienen voor de vergadering waar over de kandidatenlijst wordt gestemd. Als laatste middel kunt u uw klacht voorleggen aan de geschillencommissie. De geschillenregeling regelt het werk van de geschillencommissie. Betreft de klacht wel een integriteits- of vertrouwenskwesatie dan kunt u zich richten tot een van de vertrouwenspersonen.*

*5. **Beroepsmogelijkheid** Er is een geschillencommissie waar beroep aangetekend kan worden tegen besluiten van het bevoegd gezag of tegen een bepaalde uitleg van reglementen. De geschillenregeling regelt het werk van de geschillencommissie.”*

1. Gedragscode

Proces

De gedragscode is begin 2009 vastgesteld door het congres. Toen we met evaluatie van het hele integriteitssysteem bezig waren, ontdekten we dat grensoverschrijdend gedrag in de interpersoonlijke omgang (discriminatie, seksuele intimidatie, pestgedrag etc.) niet expliciet genoemd werd in de gedragscode. Dit beschouwen we op dit moment als een belangrijke omissie. Daarom is besloten om een commissie te vormen die de gedragscode grondig bekijkt en een herziening voorstelt. Deze commissie bestond uit:

- Egbert Berenst - waterschapper Fryslân en lid bestuur BV
- Nathalie Nede – raadslid Arnhem en jurist in opleiding
- Jonathan Zeijl – oud-voorzitter ChristenUnie-Amsterdam en vertrouwenspersoon (o.a. landelijk vertrouwenspersoon bij de ChristenUnie)

Deze commissie heeft het LB gediend met een herziene tekst en toelichting. Het LB heeft de teksten goedgekeurd en legt het aan het partijcongres van 20 november voor ter vaststelling.

In Bijlage A is de voorgestelde herziene tekst te vinden. Ter wille van de leesbaarheid is ervoor gekozen om wijzigingen t.o.v. de huidige tekst in rood aan te geven. Hierbij kan dus niet direct

gelezen worden welke tekst er oorspronkelijk stond. Hiervoor moet vergeleken worden met de huidige tekst zoals die nu nog op de reglementenpagina van de website staat. De toelichting is volledig herzien. Het tekstvoorstel voor de gedragscode inclusief toelichting is te vinden in Bijlage A.

Inhoud

1. De reikwijdte van de gedragscode is uitgebreid. In de oude tekst van artikel 1 staat dat de gedragscode geldig is voor (kandidaat)politici en bestuursleden. Dit is uitgebreid tot iedereen die de ChristenUnie vertegenwoordigt, bijv. in commissies of campagnes. Ook wordt vermeld dat de gedragscode zich niet beperkt tot de uitoefening van de functie.
2. Bij uitgangspunt en kernwaarden in artikel 2 is direct aangesloten op de grondslag van de partij en op de beginselverklaring.
3. Artikel 6 over zorgvuldig omgaan met informatie is aangescherpt.
4. De aanleiding voor de wijziging was, zoals gezegd, het ontbreken van een omschrijving van ongewenst gedrag in de interpersoonlijke omgang. Dit heeft geleid tot een volledig nieuw artikel 12.
5. In artikel 14 wordt gewezen op het belang van regulier bespreken van de gedragscode binnen bestuur en fractie.
6. In artikel 4, 5 en 6 worden enkele kleine wijzigingen voorgesteld.

2. Vertrouwensregeling

Proces

De bestaande vertrouwensregeling is nogal juridisch geformuleerd. Dit is niet nodig, aangezien de meer formele geschillenprocedure in de geschillenregeling is geregeld. Er is voor gekozen om de huidige vertrouwensregeling in te trekken en een nieuwe regeling voor te stellen. Het tekstvoorstel voor de vernieuwde vertrouwensregeling is te vinden in Bijlage B.

Inhoud

In de nieuwe vertrouwensregeling wordt vooral beschreven hoe vertrouwenspersonen benoemd worden en wat hun taken en werkwijze zijn. Ook worden enkele voorbeelden van ongewenste gedrag en integriteitsschendingen genoemd.

3. Geschillenregeling

Proces

Een herziening van de geschillenregeling was nodig vanwege de uitbreiding van de taken van de geschillencommissie. Aangezien er zoveel wijzigingen t.o.v. de vigerende tekst nodig waren, is gekozen voor een vrijwel geheel nieuwe tekst. We hebben daarbij dankbaar gebruik gemaakt van de adviezen van Mr. Dick van Vliet, voormalig vicepresident van de Hoge Raad.

Inhoud

Wat blijft t.o.v. de bestaande regeling is dat de geschillencommissie de instantie is die bindende uitspraken doet over geschillen in uitleg van statuten en reglementen en beroepszaken bij bijvoorbeeld roeyement.

Nieuw is dat bij uitspraken n.a.v. klachten over schendingen van de gedragscode en over kandidaatstellingsprocedures een beroep bij de geschillencommissie kan worden ingediend. Overigens kunnen Provinciale Unies ook regionale geschillencommissies instellen, waar klachten over kandidaatstellingsprocedures naar verwezen kunnen worden.

Er is een korte toelichting toegevoegd aan de regeling.

In Bijlage C is de voorgestelde nieuwe tekst te vinden. De huidige geschillenregeling uit 2004 wordt ingetrokken.

4. Geschillencommissie

Proces

De huidige geschillencommissie heeft 17 jaar een slapend bestaan gehad. Met het intrekken van de huidige geschillenregeling, wordt ook deze geschillencommissie, waarvan nog slechts enkele leden in beeld waren, opgeheven. Aangezien de geschillencommissie mogelijk zich in de toekomst ook zal moeten uitspreken over het handelen van het Landelijk Bestuur, is ervoor gekozen om de voordracht voor de nieuwe commissieleden niet via het LB maar rechtstreeks door de selectiecommissie aan het partijcongres te laten doen. Het LB heeft de volgende drie leden benoemd als lid van de selectiecommissie:

- Egbert Berenst - waterschapper Fryslân en lid bestuur BV
- Alma Broekmaat – fractievoorzitter Bunschoten en adviseur lokale afdelingen partijbureau
- Thijs van Daalen – Oud-voorzitter Landelijk Bestuur ChristenUnie

Inhoud

De voordracht zal door de selectiecommissie rechtstreeks aan het partijcongres worden gericht – zie agendapunt 5.

5. Reglement Kandidaatstelling en Verkiezingen

Proces

In artikel 20 van het Reglement Kandidaatstelling en Verkiezingen worden klachten over de kandidaatstellingsprocedure verwezen naar een vertrouwenspersoon. In de praktijk blijkt dat lang niet altijd de meest aangewezen weg te zijn. Dat is vanuit het oogpunt van het integriteitssysteem de reden om dit artikel te herzien.

Naar aanleiding van de ervaringen bij de laatste verkiezingen waren er nog veel meer redenen om dit Reglement aan te passen. Daarom is het voorstel voor wijziging van het Reglement Kandidaatstelling en Verkiezingen apart geagendeerd en wel onder agendapunt 7.

Inhoud

In artikel 20 wordt voor klachten over de kandidaatstellingsprocedure verwezen naar de landelijke of regionale geschillencommissie. Indien het om een integriteits- of vertrouwenskwesitie gaat, kan ook contact worden gezocht met een vertrouwenspersoon.

6. Fractiereglement

Proces en inhoud

Bij de evaluatie van de geschillen die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan binnen de ChristenUnie stuitte we op een manco. Namelijk dat niet alle fracties een fractiereglement hebben vastgesteld. Juist als er binnen een fractie geschillen zijn is het hebben van een fractiereglement van groot belang. Er kan bijv. verschil van mening bestaan over wie precies lid zijn van een fractie. Zijn dat in het geval van gemeentelijke fracties alleen de gekozen raadsleden of ook de beëdigde commissieleden? Hierover geeft een fractiereglement duidelijkheid. Het is dus voor een goed functionerend integriteitssysteem van belang dat een fractie een fractiereglement heeft.

Na overleg met o.a. het bestuur van de BestuurdersVereniging is besloten om een voorstel aan het partijcongres te doen om alle fracties (en delegaties) van de ChristenUnie te verplichten een eigen fractiereglement vast te stellen. Dit voorstel wordt behandeld bij agendapunt 6.

Bijlagen

Bijlage A Gedragscode

Bijlage B Vertrouwensregeling
Bijlage C Geschillenregeling

Bijlage A

Gedragcode voor vertegenwoordigers van de ChristenUnie

Ingaande per 14 juni 2008, aangepast 23 november 2019, gewijzigd in het kader van de herziening van het integriteitssysteem op 20 november 2021.

(In *rood* aangegeven de wijzigingen t.o.v. het vigerend document. Artikel 12 is nieuw, het oude artikel 12 en 13 zijn samengevoegd tot een nieuw artikel 13 en er is een artikel toegevoegd, namelijk artikel 14.)

Artikel 1 Toepassing

1. De gedragscode geldt in zijn totaliteit voor alle politieke ambtsdragers die namens de ChristenUnie actief zijn, **zowel in de uitvoering van hun functie als daarbuiten.**

2. De artikelen 1, 2, 4, 5, 6, 10, 11, 12 en 13 van de gedragscode gelden ook voor

a. bestuursleden van de ChristenUnie

b. personen op een kandidatenlijst van de ChristenUnie, die de bewillingverklaring hebben ondertekend.

3. De artikelen 1, 2, 6, 12 en 13 van de gedragscode zijn ook van toepassing op alle leden en medewerkers tijdens de uitvoering van ChristenUnie-activiteiten, zoals campagnes, congressen en algemene ledenvergaderingen. Voor alle partijen is deze gedragscode inzichtelijk.

Artikel 2 Uitgangspunt en kernwaarden

1. Niet alle situaties zijn in regels te vatten. Maar gedragingen van vertegenwoordigers van de ChristenUnie **behoren altijd gefundeerd te zijn op de grondslag van de partij:**

'Gedreven door Gods liefde en Christus' koningschap wil de ChristenUnie zich inzetten voor de samenleving en het bestuur van ons land. Zij erkent dat de overheid door God is gegeven en in Zijn dienst staat om recht te doen en vrijheid en vrede te beschermen, wereldwijd. De ChristenUnie baseert haar politieke principes op de Bijbel, Gods geïnspireerde en gezaghebbende Woord. Haar leden verenigen zich vanuit het christelijk geloof, zoals kernachtig verwoord in de [Geloofsbelijdenis van Nicea](#).'

2. Vervolgens is de beginselverklaring richtinggevend. Vrede zoeken en Recht doen is daarvan de titel. Dat is ook de houding die daar beschreven wordt, met name in de slotparagraaf 'Onze houding in de politiek'. Een politiek geloofwaardige vertegenwoordiger van de ChristenUnie handelt in de lijn van de beginselverklaring.

Vanuit de kernwaarden van de beginselverklaring:

- Dien de samenleving
- Deel de vrijheid
- Bescherm het leven

komen we tot de volgende principes die richting geven aan hoe ChristenUnie vertegenwoordigers zich gedragen:

Dienstbaar

ChristenUnie-vertegenwoordigers zijn betrokken op en bewogen met de samenleving. Ze weten zich in dienst van God en daarmee in dienst van de samenleving geplaatst.

Betrouwbaar

ChristenUnie-vertegenwoordigers zijn eerlijk, integer en betrouwbaar. Dit betekent ook dat ze fouten durven te erkennen. Ze zijn onafhankelijk en laten zich niet leiden door persoonlijke belangen.

Transparant

ChristenUnie-vertegenwoordigers zijn toegankelijk en ze staan open voor andere meningen. Ook zijn ze transparant over het eigen handelen en kunnen ze dat verantwoorden.

Verantwoordelijk

ChristenUnie-vertegenwoordigers zetten zich in om deskundig, gedegen en bestuurlijk capabel invulling aan hun functie te geven. Zij hebben een groot verantwoordelijkheidsgevoel en zijn vanuit hun functie alleen gericht op het maatschappelijk belang.

Respectvol

ChristenUnie-vertegenwoordigers zijn in hun spreken, doen en laten respectvol naar de schepping. Zij behandelen anderen zoals zij zelf behandeld willen worden en onthouden zich van kleinerend gedrag en machtsmisbruik.

Artikel 3 Ambtsvervulling en nevenfuncties

1. ChristenUnie-politici dragen zorg voor een goede ambtsvervulling.
2. Zij maken eventuele nevenfuncties openbaar, waarbij ze aangeven of het een bezoldigde of een onbezoldigde nevenfunctie betreft.
3. Zij zullen geen nevenfunctie bekleden die:
 - a. zozeer verstrengeld is met hun ambt dat er regelmatig raakvlakken tussen die nevenfunctie en hun ambt voorkomen, of
 - b. zoveel tijd in beslag neemt dat een goede ambtsvervulling daardoor in gevaar komt.
4. Zij onthouden zich van deelname aan besluitvorming over zaken waarbij de belangen van de betreffende nevenfunctie en die van het publieke lichaam elkaar raken.

Artikel 4 Verenigbaarheid functies

Vertegenwoordigers van de ChristenUnie houden zich inzake de combinatie van functies binnen de partij en het openbaar bestuur aan de Regeling Verenigbaarheid functies van de ChristenUnie.

Artikel 5 Voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling

1. Vertegenwoordigers van de ChristenUnie voorkomen bij privaat-publieke samenwerkingsrelaties bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen. Zij zorgen ervoor dat zij ook de schijn van een dergelijke bevoordeling niet tegen krijgen.
2. Zij bemoeien zich niet met de besluitvorming over de gunning van te leveren goederen of diensten, wanneer zij via een zakelijke of persoonlijke relatie betrekkingen hebben met de aanbieder daarvan.

Artikel 6 Zorgvuldig met informatie

1. Vertegenwoordigers van de ChristenUnie gaan zorgvuldig om met informatie die zij in de uitoefening van hun functie verkrijgen.
2. Zij maken niet gebruik van deze informatie ten gunste van zichzelf of van hun zakelijke of persoonlijke betrekkingen, noch ten gunste van derden.
3. Zij zorgen ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie veilig wordt bewaard.

Artikel 7 Communicatie

ChristenUnie-politici informeren geregeld de burgers, in het bijzonder de leden van de ChristenUnie en het betreffende ChristenUnie-bestuur, over de politieke ontwikkelingen, het gevoerde beleid en de ingenomen standpunten.

Artikel 8 Aannemen geschenken

ChristenUnie-politici zijn terughoudend met het aannemen van diensten en geschenken. Zij laten aangenomen diensten en geschenken altijd registreren in het daartoe bestemde register van het openbare lichaam waar zij politicus zijn.

Artikel 9 Bestuurlijke uitgaven en voorzieningen

1. ChristenUnie-politici zijn terughoudend met het doen van bestuurlijke uitgaven ten laste van het openbare lichaam waar zij politicus zijn.
2. Zij belasten het publieke lichaam waar zij politicus zijn alleen met hun bestuurlijke uitgaven als deze:

- a. uit de functie voortvloeien en
 - b. het belang van dat lichaam dienen en
 - c. in het maatschappelijk verkeer niet als onredelijk worden beschouwd.
3. ChristenUnie-politici gebruiken publieke eigendommen of voorzieningen niet voor privédoeleinden.

Artikel 10 Onkostenvergoedingen en declaraties

1. Vertegenwoordigers van de ChristenUnie houden zich aan de voor hen geldende regels voor onkostenvergoedingen.
2. Zij zijn terughoudend met het indienen van declaraties. Ze declareren geen kosten die niet daadwerkelijk zijn gemaakt of die reeds op een andere manier worden vergoed.

Artikel 11 Verantwoording uitgaven en declaraties

Vertegenwoordigers van de ChristenUnie houden zich te allen tijde aan de voor hen van toepassing zijnde regels betreffende verantwoording van uitgaven en declaraties. Zij dragen zorg voor een dusdanig deugdelijke en transparante administratieve afhandeling van uitgaven en declaraties, dat zij die te allen tijde kunnen verantwoorden tegenover het bestuur dat verantwoordelijk is voor het niveau waarop de betreffende politicus actief is of tegenover een door dat bestuur aangewezen expert.

Artikel 12 Ongewenste omgangsvormen

ChristenUnie-vertegenwoordigers behandelen anderen zoals zij zelf ook behandeld willen worden. Daarbij wordt zondermeer rekening gehouden met wat de ander als ongewenst aangeeft. Dit betekent dat zij zich onthouden van alle vormen van ongewenste omgangsvormen:

Discriminatie

Het maken van onderscheid tussen personen vanwege hun afkomst, geslacht, seksuele geaardheid, kerkelijke achtergrond, handicap, leeftijd of op welke grond dan ook. Hiermee wordt in elk geval bedoeld: roddelen en het doen van uitspraken over, het verrichten van handelingen jegens of het nemen van beslissingen over personen die beledigend, vernederend of benadelend zijn.

Bovenstaande laat onverlet dat er bij de samenstelling van kandidatenlijsten, besturen en commissies gezocht wordt naar representatie van de achterban.

Agressie

Het psychisch of fysiek lastigvallen, het verbaal uiten, zoals schelden of het gebruik maken van fysieke kracht of macht, dan wel het dreigen daarmee.

Pesten/Intimidatie

Alle vormen van intimiderend gedrag, dat tot doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast en waarmee een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd.

Seksuele intimidatie

Enige vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met seksuele ondertoon of ongewenste toenadering met als doel of gevolg dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast.

Artikel 13 Schending gedragscode

1. De ChristenUnie kent een Vertrouwensregeling die de wijze waarop met vertrouwens- en integriteitskwesaties wordt omgegaan, regelt.
2. In deze Vertrouwensregeling is aangegeven hoe vertegenwoordigers van de ChristenUnie advies kunnen krijgen over het omgaan met de Gedragscode en over andere integriteitvraagstukken.

3. Wanneer er een vermoeden bestaat dat een vertegenwoordiger van de ChristenUnie handelt in strijd met wat in de Gedragscode is bepaald, spreekt het bestuur dat verantwoordelijk is voor het niveau waarop de betreffende vertegenwoordiger actief is, hem daarop aan en roept het hem daarover ter verantwoording.
4. Wanneer dit niet het gewenste resultaat oplevert, dan wel tot problemen leidt, besluit het verantwoordelijke bestuur tot het nemen van maatregelen.
5. Een dergelijk besluit wordt slechts genomen nadat het bestuur een advies heeft gevraagd als bedoeld in het tweede lid.

Artikel 14 Bespreking integriteit en gedragscode

1. Alle besturen en fracties benoemen een portefeuillehouder integriteit.
2. De portefeuillehouders integriteit stellen het onderwerp integriteit en de gedragscode periodiek aan de orde.

Toelichting op de gedragscode

Inleiding

Een gedragscode is een beschrijving van waarden en daaruit voortvloeiende normen en regels binnen een bepaalde organisatie, in dit geval binnen de ChristenUnie.

Op verschillende politieke niveaus zijn gedragscodes vastgesteld, waaraan politici zich moeten houden. Als ChristenUnie willen we vanuit onze specifieke waarden eigen gedragsregels formuleren, die bindend zijn niet alleen voor politici, maar voor allen die de partij publiek vertegenwoordigen. Alle ChristenUnie-kandidaten voor verkiezingen, bestuursleden en wethouders zijn verplicht de Bewilligingverklaring te ondertekenen. Daarin verklaren ze als vertegenwoordigers van de ChristenUnie dat zij zich gehouden weten aan de Statuten, reglementen en besluiten van de ChristenUnie, waarvan de gedragscode expliciet wordt genoemd.

Een gedragscode is lang niet altijd juridisch afdwingbaar. Een gedragscode is vooral een intentiedocument. Door een gedragscode na te leven, geeft iemand aan zich ruim aan wetten en regels te willen houden om zo zijn integriteit boven iedere twijfel te verheffen.

ChristenUnie-vertegenwoordigers zijn aanspreekbaar op christelijke normen en waarden. Ze staan open voor andere meningen en voor kritiek. Ook wanneer het gaat om het naleven van de gedragscode. Als leden van de ChristenUnie spreken we in de eerste plaats elkaar hierop aan. Soms is dat helaas niet voldoende. Daarom is er ook een vertrouwensregeling ingesteld, zoals beschreven in artikel 13 van deze gedragscode. Mocht een vertrouwenskwesitie leiden tot een formele uitspraak van het bevoegd gezag, dan kan beroep gedaan worden op de geschillencommissie die conform de geschillenregeling zal handelen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Toepassing

De gedragscode is van toepassing op iedereen die de ChristenUnie publiek vertegenwoordigt. Dit geldt dus ook voor bijvoorbeeld campagnemedewerkers en commissieleden, ook al hebben zij de Bewilligingsverklaring niet ondertekend. De gedragscode moet aan hen bekend gemaakt worden. Onder medewerkers wordt naast degenen met een arbeidsovereenkomst ook stagiaires en vrijwilligers verstaan.

Artikel 2 Uitgangspunt en kernwaarden

De basis voor het handelen van ChristenUnie-vertegenwoordigers wordt gevormd door de grondslag en de beginselverklaring met daarin expliciete verwijzingen naar de Bijbel.

Artikel 3 en 5 Nevenfuncties en (schijn van) belangenverstrengeling

Het vervullen van nevenfuncties door bestuurders is in zijn algemeenheid positief te waarderen. Maar een goede functieervulling en handhaving van onpartijdigheid dienen bepalend te zijn bij de beslissing of een nevenfunctie aanvaard wordt of gehandhaafd kan blijven. Twee afwegingen zijn daarbij in ieder geval van belang:

- er mag geen verstrengeling optreden tussen het ambt en de nevenfunctie en
- de nevenfunctie mag niet leiden tot een zodanig tijdsbeslag dat daardoor het functioneren als politiek ambtsdrager in het geding komt.

In lijn met de Gemeentewet en de Provinciewet is het aan de volksvertegenwoordiger om te beoordelen of er sprake is van een persoonlijk belang dat in de weg staat om deel te nemen aan stemming. 'Zich onthouden van deelname aan besluitvorming...' behelst het gehele proces van beraadslaging en stemming. Het persoonlijk belang komt namelijk niet pas in beeld bij de stemming, maar is al relevant bij de daaraan voorafgaande beraadslagingen, bijvoorbeeld met het indienen van moties of amendementen.

Het is van belang om het afzien van deelname aan besluitvorming van tevoren duidelijk te maken en, indien dit noodzakelijk wordt geacht, de vergaderzaal tijdelijk te verlaten.

De vraag blijft natuurlijk wanneer een nevenfunctie dusdanig bezwarend voor het politicus-zijn wordt, dat deze nevenfunctie zich niet met het publiek ambtsdragerschap verdraagt. Als er wel eens

raakvlakken zijn, kan een politicus volstaan met een onthouding aan het besluitvormingsproces (denk bijvoorbeeld aan een raadsbesluit over subsidieverstrekking aan een stichting waaraan een raadslid nauw verbonden is). Maar als deze raakvlakken regelmatig bij dezelfde nevenfunctie voorkomen, verdient het aanbeveling om de betreffende nevenfunctie op te geven. Uit het oogpunt van transparantie is het dus goed dat onze politici open zijn over hun nevenfuncties. Niet alleen richting een selectiecommissie of een bestuur, maar ook richting de burgers.

Artikel 4 Verenigbaarheid functies

In diverse wettelijke regelingen (bijv. Gemeentewet en Provinciewet) wordt al vastgelegd welke functies in ieder geval onverenigbaar zijn met de betreffende politieke functie. Als ChristenUnie gaan we een aantal stappen verder dan de wet. Deze zijn vastgelegd en ook uitgelegd in de Regeling Verenigbaarheid van functies van de ChristenUnie.

Artikel 6 – Zorgvuldig met informatie

Een integer bestuurder dient zorgvuldig en correct om te gaan met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt. Hij mag geen onjuiste informatie verstrekken of relevante (niet geheime) informatie achterhouden. Hij mag niet ten bate van zichzelf of van derden gebruik maken van informatie die hij in de uitoefening van zijn ambt heeft verkregen. Ook mag hij geen geheime informatie verstrekken. Integriteitrisico's met betrekking tot 'informatie' komen sneller voor, naarmate een bestuurder meerdere (politieke) functies vervult. Het is van belang dat bestuurders bij de aanvaarding van nevenfuncties zich bewust zijn van deze risico's.

Artikel 8 Aannemen geschenken

Daarbij kan gedacht worden aan uitnodigingen voor diners, excursies en evenementen. Deze diensten kunnen beïnvloedingsmiddelen zijn en ChristenUnie-politici behoren daar zorgvuldig mee om te gaan. Ze beoordelen of een uitnodiging relevant is voor de uitvoering van de politieke functie, bijvoorbeeld om te netwerken, of informatie op te halen. Het behouden van een onafhankelijke opstelling naar van de gever is daarbij het uitgangspunt.

Binnen fracties wordt besproken (zie artikel 15) wat aanvaardbare geschenken geacht worden.

Artikel 9 – Bestuurlijke uitgaven en voorzieningen

De artikelen 9, 10 en 11 vormen min of meer één geheel. Artikel 9 geeft de algemene norm: ChristenUnie-politici zijn terughoudend met het gebruik van publieke middelen. Artikel 10 vult nader in: als zij dat doen, dan doen ze dat (ruim) volgens de regels. Artikel 11 stelt verder: als zij dat doen, houden ze het transparant en controleerbaar.

Wanneer een uitgave zowel het publieke als het privébelang van ChristenUnie-politici raakt, zullen zij geneigd zijn om deze voor hun eigen rekening te laten vallen (te denken valt aan een bestuurder die uit hoofde van zijn voorbeeldfunctie een bijdrage geeft aan een goed doel). Zij maken geen oneigenlijk gebruik van publieke middelen en voorzieningen en zij voorkomen ook de schijn daarvan (lid 3). De grens tussen eigenlijk en oneigenlijk gebruik is niet in algemene regels te vatten. Enkele voorbeelden. Het is natuurlijk geen probleem wanneer er thuis wel eens een pen van de gemeente ligt. Maar het is niet toegestaan om overheidspersoneel in te zetten voor privé-feestjes of de technische dienst voor reparaties aan het eigen huis.

Artikel 10 – Onkostenvergoedingen en declaraties

'Normale' bestuurlijke uitgaven worden veelal gedekt door onkostenregelingen. Politici krijgen naast een bezoldiging (of 'vergoeding voor hun werkzaamheden') vaak een vaste onkostenvergoeding. Van deze vergoeding voldoen politici de kosten voor representatie, vakliteratuur en vaste reis-, telefoon- en bureaunkosten.

Bij een declaratie (lid 2) is er feitelijk sprake van 'voorfinanciering': een politicus betaalt in eerste instantie een uitgave uit eigen middelen en verzoekt vervolgens om terugbetaling. In algemene zin geldt dat deze financieringswijze zo veel mogelijk voorkomen dient te worden. Het heeft de voorkeur dat kosten direct in rekening worden gebracht bij het publieke lichaam, zonder een voorfinanciering uit de privé-gelden. In lijn met artikel 9, zijn vertegenwoordigers van de ChristenUnie terughoudend met declaraties. Ze proberen niet het onderste uit de kan te halen.

Artikel 11 Verantwoording uitgaven en declaraties

In dit artikel wordt bepaald dat het systeem van uitgaven en betalingen van declaraties en facturen controleerbaar dient te zijn. Vaak zal het zo zijn dat dit ook geëist wordt door de accountant van het overheidslichaam waar men actief is. Uit controle kan dan blijken of de uitgaven terecht zijn besteed.

Voor de Parlementariërs die namens de ChristenUnie in het Europees Parlement zitten, gelden de volgende afspraken:

Europarlementariërs krijgen naast een vergoeding voor daadwerkelijk gemaakte reiskosten een maandelijks Algemene Onkosten Vergoeding (AOV). Het Europees Parlement controleert de besteding hiervan niet, maar de ChristenUnie vraagt van haar Europese vertegenwoordiger(s) de uit de AOV gedane uitgaven te administreren conform de door het Bureau van het Europees Parlement vastgestelde "Lijst van uitgaven die in aanmerking komen voor vergoeding uit de vergoeding voor algemene uitgaven". Die administratie wordt vervolgens gecontroleerd door een onafhankelijke accountant. De jaarlijkse controleverklaring van die accountant wordt, met de opgave van niet gebruikte vergoedingen die aan het Parlement worden teruggestort, behandeld in een vergadering van het Landelijk Bestuur van de ChristenUnie.

Artikel 12 – Ongewenste omgangsvormen

Bepaalde gedragingen zijn voor vrijwel iedereen ongewenst. Bij andere gedragingen ligt dit wat genuanceerder. Sommige mensen leggen heel snel de hand op iemands arm bij een gesprek. De een vindt dat prima, de ander weer ongewenst. Belangrijk is om er over te spreken wat men ongewenst gedrag of kwetsende humor vindt.

Dit betekent niet dat ongewenst gedrag pas ongewenst is als dit als zodanig is aangegeven; zoals hiervoor al gezegd zijn bepaalde gedragingen voor vrijwel iedereen duidelijk ongewenst.

Artikel 13 – Schending gedragscode

Vertegenwoordigers van de ChristenUnie dienen altijd aanspreekbaar te zijn op hun gedrag. Ze staan open voor kritiek en voor correctie, ook door collega-politici of -bestuursleden. Gezamenlijk moeten vertegenwoordigers van de ChristenUnie zorgen voor een cultuur waarbinnen dit heel normaal is. Desondanks kan het nodig zijn dat een bestuur moet ingrijpen en een lid ter verantwoording moet roepen. Vanzelfsprekend gebeurt dit op een zorgvuldige manier, waarbij hoor en wederhoor wordt toegepast. Onterecht beschuldigd worden van ongewenst gedrag kan ook ingrijpende gevolgen hebben. Met het oog op een zorgvuldig proces is er een vertrouwensregeling vastgesteld en zijn er vertrouwenspersonen benoemd. Het bevoegd gezag kan een uitspraak doen n.a.v. een schending van de gedragscode. Mocht de betreffende persoon daartegen beroep willen aantekenen dan kan dat bij de geschillencommissie. Met het oog hierop is een geschillenregeling vastgesteld.

Artikel 14 - Bespreking integriteit en gedragscode

Goed gedrag binnen de ChristenUnie wordt bevorderd door er regelmatig met elkaar over te spreken. Voor besturen en fracties is een handreiking voor een dergelijk gesprek beschikbaar.

Bijlage B

Vertrouwensregeling

Vastgesteld door het partijcongres van 20 november 2021, waarmee de vertrouwensregeling 2009 vervalt.

De vertrouwensregeling is het uitvoeringsreglement van:

art. 24 van de Statuten van de ChristenUnie (2007) en

art. 12 van de Gedragscode voor ChristenUnie-politici (2008).

De ChristenUnie heeft minimaal twee vertrouwenspersonen, waaronder in elk geval een man en een vrouw. Het Landelijk Bestuur benoemt de vertrouwenspersonen, op voordracht van de directeur van het Partijbureau. Het zijn externe vertrouwenspersonen; dat betekent dat er geen arbeidsrelatie met hen is en dat ze volledig onafhankelijk handelen.

Via de contactpagina van de website van de ChristenUnie zijn de vertrouwenspersonen laagdrempelig te vinden en te benaderen.

De vertrouwenspersonen hebben een opleiding gehad als vertrouwensfunctionaris, zijn Gecertificeerd Vertrouwenspersoon LVV (Landelijke vereniging van vertrouwenspersonen).

Taken

De taken van de vertrouwenspersonen zijn:

- a. het fungeren als eerste meldpunt bij integriteits- en vertrouwenskwesaties,
- b. het zorgdragen voor de opvang en begeleiding van de melders,
- c. het eventueel doorverwijzen van melders naar de geschillencommissie of naar een andere instantie,
- d. het adviseren van de partij over preventief beleid op het gebied van integriteit en omgangsvormen,
- e. het (mede) zorgdragen voor voorlichting op het gebied van integriteit en omgangsvormen,
- f. het registreren van meldingen en bijdragen aan de jaarlijkse schriftelijke, geanonimiseerde rapportage van de directeur partijbureau aan het Landelijk Bestuur over de wijze waarop invulling is gegeven aan de vertrouwensfunctie.

In de door het partijcongres vastgestelde gedragscode zijn de waarden en de normen beschreven, waaraan vertegenwoordigers van de ChristenUnie zich dienen te houden. Leden en medewerkers van de ChristenUnie die aanlopen tegen **ongewenste omgangsvormen** of (vermoede) **integriteitsschendingen** door ChristenUnie-functionarissen kunnen desgewenst contact opnemen met een van de twee landelijke vertrouwenspersonen van de ChristenUnie. Ook bezoekers van een online of offlinebijeenkomst van de ChristenUnie of daaraan gelieerde organisatie, die iets meemaken waarover ze in gesprek willen met een onafhankelijk persoon, kunnen bij hen terecht.

Enkele voorbeelden

Wat zijn **ongewenste omgangsvormen**?

Alles wat in de omgang, communicatie, houding en gedrag als ongewenst en kwetsend wordt ervaren en tot gevolg heeft dat de betreffende persoon zich niet meer veilig voelt in het omgaan met de betreffende ChristenUnie-functionaris.

Voorbeelden van ongewenste omgangsvormen zijn:

Pesten en treiteren

- Agressie of geweld

- (Seksuele) intimidatie

- Discriminatie

Voorbeelden van een **integriteitsschending** zijn:

- Belangenverstrengeling

- Fraude
- Corruptie

Werkwijze vertrouwenspersonen

De vertrouwenspersonen bieden een vertrouwelijke plek om te praten over ongewenste omgangsvormen.

De vertrouwenspersoon zal de melder in alle vertrouwelijkheid begeleiden in het vinden van een oplossing voor het gemelde probleem.

Vertrouwenspersonen doen geen uitspraak over een kwestie, maar staan de melder bij met advies en support. Indien er een formele uitspraak gewenst is, richt de melder zich tot het bevoegd gezag. Is de melder het oneens met de uitspraak van het bevoegd gezag, dan kan de melder zich richten tot de geschillencommissie. De vertrouwenspersoon kan de melder in dit proces bijstaan.

De vertrouwenspersonen kunnen onderling overleggen over meldingen. Mocht de aangeklaagde ook contact met een vertrouwenspersoon wensen dan kan dit een andere vaste vertrouwenspersonen zijn, mits er geen onderling contact is geweest over de betreffende situatie of personen. In alle gevallen heeft de aangeklaagde recht op een onafhankelijke vertrouwenspersoon.

Mocht de vertrouwenspersoon van mening zijn dat de inhoud van een melding dermate ernstig is (bv in het geval van strafbare feiten) dat deze (al of niet anoniem) gemeld moet worden aan de directeur partijbureau dan laat hij dit weten aan de melder.

Mocht de situatie de directeur partijbureau direct of indirect betreffen dan wordt de melding gedaan aan de voorzitter van het Landelijk Bestuur. Is de voorzitter van het Landelijk Bestuur ook betrokken, dan wordt de melding gedaan aan de voorzitter van de geschillencommissie.

Een melding over vermeende schending van de gedragscode wordt niet altijd via een vertrouwenspersoon gedaan. Komt zo'n melding binnen bij het partijbureau of het Landelijk Bestuur dan zal door hen beoordeeld worden of het gewenst is een vertrouwenspersoon (voor de klager, de aangeklaagde of voor allebei) in te schakelen.

Bijlage C

Geschillenregeling

Artikel 1 Geschillencommissie

1. De ChristenUnie kent een Geschillencommissie.
2. De Geschillencommissie is bevoegd om uitspraak te doen over
 - a. geschillen over de uitlegging van statuten, reglementen en procedures van de ChristenUnie;
 - b. bezwaren tegen de toepassing van de kandidaatstellingsprocedure op landelijk niveau van de ChristenUnie;
 - c. bezwaren tegen de toepassing van de kandidaatstellingsprocedure op lokaal of provinciaal niveau, voor zover dat niet aan een lokale of provinciale geschillencommissie is toevertrouwd;
 - d. bezwaren tegen uitspraken inzake vermeende schending van de gedragscode door een lid van de ChristenUnie;
 - e. beroepen tegen ontzetting uit het lidmaatschap conform artikel 9 lid 7 van de Statuten van de vereniging ChristenUnie;
 - f. beroepen tegen vervallenverklaring uit een fractie conform de in een door een fractie van de ChristenUnie vastgesteld fractiereglement genoemde beroepsmogelijkheid.
3. De Geschillencommissie bestaat uit een voorzitter en vier leden, alsmede drie plaatsvervangers. Deze dienen allen lid te zijn van de ChristenUnie.
4. De voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden van de Geschillencommissie worden op voordracht van een door het Landelijk Bestuur benoemde selectiecommissie door het Partijcongres voor vijf jaren benoemd. De voorzitter wordt in die functie benoemd.
5. In de Geschillencommissie dient voldoende expertise te zijn op juridisch gebied en op het terrein van human resources.
6. Ieder lid en plaatsvervangend lid van de Geschillencommissie treedt af volgens een door de Geschillencommissie op te stellen rooster. Aftredende leden zijn eenmalig herkiesbaar.
7. Het (plaatsvervangend) lidmaatschap van de Geschillencommissie is onverenigbaar met het lidmaatschap van het Landelijk Bestuur, evenals van de landelijke volksvertegenwoordigingen.
8. Het (plaatsvervangend) lidmaatschap van de Geschillencommissie eindigt:
 - a. door verloop van de zittingsduur als bedoeld in lid 4;
 - b. wanneer het (plaatsvervangend) lid voor het lidmaatschap van de geschillencommissie bedankt;
 - c. zodra het betreffende (plaatsvervangend) lid van de Geschillencommissie niet langer lid is van de ChristenUnie of zijn lidmaatschap wordt opgeschort;
 - d. zodra het betreffende (plaatsvervangend) lid van de Geschillencommissie kandidaat wordt gesteld voor enige functie die op grond van lid 7 onverenigbaar is met het lidmaatschap van de Geschillencommissie.

Artikel 2 Geschillen

1. Geschillen bedoeld in art. 1, lid 2, sub a, worden door de meest gereede partij aan de Geschillencommissie voorgelegd door het indienen van een gemotiveerd verzoekschrift (hierna: het verzoekschrift). Daartoe zijn bevoegd het Landelijk Bestuur, een Provinciale Unie-bestuur, een bestuur van een lokale afdeling, een fractie en elk lid van de ChristenUnie.

2. De Geschillencommissie is uitsluitend bevoegd indien evident binnen de ChristenUnie tussen betrokkenen een relevant geschil over de uitlegging van statuten, reglementen en procedures van de ChristenUnie bestaat.

3. De Geschillencommissie betreft de naar haar opvatting bij het geschil betrokkenen in de procedure.

Artikel 3 Bezwaren

1. Bezwaren en beroepen bedoeld in art. 1, lid 2, sub b-f, worden aan de Geschillencommissie voorgelegd door het indienen van een gemotiveerd beroepschrift (hierna: beroepschrift). Bevoegd tot het indienen van een beroepschrift zijn het Landelijk Bestuur, een Provinciale Unie-bestuur, een bestuur van een lokale afdeling en elk lid van de ChristenUnie, voor zover deze in hun belangen menen te zijn geschaad door een beslissing, besluit of maatregel (hierna tezamen: besluit) van een van de organen van de ChristenUnie.

2. Het beroepschrift moet worden ingediend binnen een maand na de bekendmaking van het besluit waarop het beroep betrekking heeft. In afwijking hiervan bedraagt de beroepstermijn in het geval van beslissingen inzake een kandidaatstellingsprocedure zeven dagen.

3. Op verzoek kan de voorzitter toestaan dat de motivering van het – tijdig ingediende – beroepschrift na de in het vorige lid vermelde termijn wordt ingediend. Hij bepaalt daarbij een uiterste termijn.

Artikel 4 Bijeenroepen van de geschillencommissie

1. Het verzoek- of beroepschrift wordt gericht aan de Geschillencommissie.

2. De voorzitter beoordeelt eerst of de Geschillencommissie op grond van deze regeling bevoegd is om op het verzoek- of beroepschrift te beslissen en of het tijdig is ingediend. Indien hieraan kennelijk niet is voldaan, kan de voorzitter gemotiveerd het verzoek- of beroepschrift niet-ontvankelijk verklaren en buiten verdere behandeling stellen. Een afschrift van dit besluit stuurt de voorzitter binnen twee weken aan de betrokkenen, alsmede aan de leden en plaatsvervangende leden van de Geschillencommissie.

3. Complexe zaken worden behandeld door een zetel van vijf (plaatsvervangende) leden (de voltallige Geschillencommissie), eenvoudige zaken door een zetel van drie (plaatsvervangende) leden. De voorzitter beslist of de voltallige Geschillencommissie een zaak behandelt dan wel een zetel van drie leden.

4. De voorzitter bepaalt wie van de (plaatsvervangende) leden de aanhangig gemaakte zaak gaan behandelen. Hij is niet gehouden zelf deel te nemen; indien hij niet deelneemt, wijst hij degene aan die de zetel voorziet.

5. Indien bij de te behandelen zaak een nauwe betrokkenheid van de voorzitter of een (plaatsvervangend) lid van de Geschillencommissie bestaat door bloedbanden, dienstverband of anderszins neemt deze niet deel aan de behandeling van de zaak, dit ter beoordeling van de voorzitter.

6. Voordat een beroepschrift in behandeling wordt genomen, kan de voorzitter proberen de partijen te verzoenen.

Artikel 5 Procedure

1. Onverminderd het bepaalde in art. 4, lid 2, wordt het ingekomen verzoekschrift overeenkomstig art. 2, lid 3, in afschrift toegezonden aan de betrokkenen bij het geschil.

2. Onverminderd het bepaalde in art. 4, lid 2, wordt het ingekomen beroepschrift toegezonden aan de verwerende partij. Deze wordt daarbij in de gelegenheid gesteld om binnen een door de voorzitter bepaalde termijn de op de beslissing betrekking hebbende stukken in te dienen evenals een gemotiveerd verweerschrift. De stukken en het verweerschrift worden in afschrift aan de indiener van het beroepschrift gezonden.

3. Indien de voorzitter dit opportuun acht, geeft hij gelegenheid tot het indienen van een conclusie van repliek; deze wordt in afschrift aan de verweerder gezonden die de gelegenheid krijgt een conclusie van dupliek in te dienen; de voorzitter bepaalt welke termijnen dan gelden. De in art. 6, lid 6, bedoelde termijn waarbinnen uitspraak wordt gedaan, wordt dan met deze termijnen verlengd.

4. De Geschillencommissie kan besluiten het verzoekschrift af te doen met of zonder hoorzitting.

5. Indien de zaak de behandeling van een beroepschrift betreft, worden de bezwaarde en de verweerder in de gelegenheid gesteld mondeling in persoon hun standpunten te verduidelijken. Daartoe belegt de Geschillencommissie een besloten hoorzitting waarvoor partijen worden uitgenodigd. De partijen worden in elkaars aanwezigheid gehoord, tenzij de voorzitter – al dan niet op aangeven van een partij – beslist dat daartegen zwaarwegende bezwaren bestaan zodat de partijen onafhankelijk van elkaar worden gehoord.

Artikel 6 De uitspraak

1. Na de hoorzitting beraadslaagt en beslist de Geschillencommissie achter gesloten deuren over de zaak.

2. De Geschillencommissie beslist over de uitspraak bij meerderheid van stemmen.

3. De uitspraken van de Geschillencommissie zijn met redenen omkleed, zijn bindend en hebben onmiddellijke rechtskracht.

4. Met betrekking tot een verzoekschrift geeft de Geschillencommissie in haar uitspraak haar standpunt weer aangaande het geschil.

5. Indien de zaak de behandeling van een beroepschrift betreft, verklaart de Geschillencommissie in haar uitspraak het beroepschrift gegrond dan wel niet gegrond, of in voorkomend geval niet-ontvankelijk.

6. De Geschillencommissie doet uitspraak uiterlijk zes weken na ontvangst van het verzoek- of beroepschrift of, bij toepassing van art. 3, lid 3, de nagekomen motivering. De voorzitter kan deze termijn om zwaarwegende redenen verlengen. In afwijking hiervan en onverminderd het elders bepaalde doet de Geschillencommissie een uitspraak inzake een kandidaatstellingsprocedure uiterlijk drie dagen voor de ledenvergadering waarop de kandidaatstelling is geagendeerd.

7. De uitspraak inzake een verzoekschrift wordt zo spoedig mogelijk toegezonden aan de betrokkenen en het Landelijk Bestuur.

8. De uitspraak inzake een beroepschrift wordt zo spoedig mogelijk toegezonden aan degene die het beroepschrift heeft ingediend, aan de wederpartij en aan het Landelijk Bestuur. Voor zover relevant – dit ter beoordeling van de voorzitter – wordt een afschrift van de uitspraak mede toegezonden aan het bestuur van een lokale afdeling of van een Provinciale Unie.

9. Degene die een beroepschrift heeft ingediend, en de verweerder hebben het recht zich door een derde te laten bijstaan.

Artikel 7 Ondersteuning Geschillencommissie

De Geschillencommissie wordt secretariael en administratief ondersteund door een door de directeur aangewezen medewerker van het Partijbureau. Tot zijn taken behoort mede het samen met de voorzitter bewaken van de voortgang van de procedure. Evenals de (plaatsvervangende) leden van de Geschillencommissie heeft de betreffende medewerker de plicht tot geheimhouding van al hetgeen voor de Geschillencommissie aan de orde is en is geweest.

Artikel 8 Onvoorziene gevallen

Met betrekking tot de procedure beslist de voorzitter in gevallen waarin deze regeling niet voorziet.

Artikel 9 Wijziging geschillenregeling

De geschillenregeling wordt vastgesteld door het partijcongres van de ChristenUnie. De regeling kan uitsluitend door het congres worden gewijzigd.

Toelichting bij Geschillenregeling ChristenUnie

De Geschillenregeling ChristenUnie regelt de werkzaamheden van de landelijke geschillencommissie van de ChristenUnie. De geschillencommissie kan door alle leden, afdelingen en geledingen van de ChristenUnie worden ingeschakeld om een uitspraak in een conflict te doen.

Niet elk geschil dat ontstaat binnen de ChristenUnie zal bij de geschillencommissie terecht komen. In de meeste gevallen zullen geschillen behandeld worden binnen de eigen geleding, met behulp van het betreffende bestuur, eventueel ondersteund door de adviseurs van het partijbureau.

In artikel 1 lid 7 staat dat landelijke bestuursleden en landelijke volksvertegenwoordigers geen lid van de geschillencommissie kunnen worden. Dit wordt niet uitgesloten voor lokale en provinciale bestuurders en volksvertegenwoordigers en waterschappers. Bestuurlijke ervaring binnen de partij kan van toegevoegde waarde zijn voor de geschillencommissie. Terughoudendheid is echter vereist, omdat in het algemeen een stapeling van functies is af te raden om dubbele rollen te voorkomen.

De geschillencommissie is bevoegd een geschil te behandelen:

- a. over de uitleg van Statuten en reglementen of de toepassing daarvan.
- b. als een lid 'ontzet wordt uit het lidmaatschap' (royement) en daartegen beroep aantekent, conform artikel 9, lid 7 van de Statuten.
- c. als een lid 'vervallen wordt verklaard' uit een fractie (uit de fractie gezet) en daartegen beroep aantekent, conform artikel 20 van het model fractiereglement.
- d. als een lid beroep wil aantekenen tegen een uitspraak n.a.v. een (vermeende) schending van de gedragscode.
- e. als er een klacht is over de kandidaatstellingsprocedure en de klager niet bij een regionale klachtencommissie terecht kan.

De geschillencommissie zal proberen om eerst via bemiddeling tussen de partijen het conflict op te lossen. Betrokkenen worden gedurende de procedure zoveel mogelijk van de vorderingen op de hoogte gehouden.

Niet voor elke behandeling van een geschil is het nodig om vijf commissieleden in te schakelen. Voor een formele uitspraak van de geschillencommissie is een unanieme uitspraak van een zetel (deelcommissie) bestaand uit minimaal drie leden nodig, vast of plaatsvervangend.

Indien er een samenwerkingsverband is met een andere politieke partij, zoals bij een gezamenlijk ChristenUnie-SGP fractie, is de geschillenregeling van toepassing voor het ChristenUnie-smaldeel van de samenwerking. In een samenwerkingsoverkomst kan opgenomen zijn hoe verder te handelen bij geschillen.